



O'QUVCHILARDA CHIZMACHILIK KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISHDA KREATIV YONDASHUVLARNING PEDAGOGIK- PSIXOLOGIK ASOSLARI

Ataullayeva E'zoza Mansur qizi

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san’at va muhandislik grafikasi” – ta’lim yo‘nalishi

1-kurs “D” guruh talabasi

Anatatsiya: Ushbu maqolada o‘quvchilarda chizmachilik ko‘nikmalarini rivojlantirishda kreativ yondashuvlarning pedagogik va psixologik asoslari tahlil qilingan. Maqolada kreativ metodlar, interfaol mashg‘ulotlar va ijodiy topshiriqlar orqali o‘quvchilarning texnik va estetik salohiyatini oshirish yo‘llari ko‘rib chiqilgan. Shuningdek, diqqatni jamlash, makoniy tafakkur va mustaqil ishlash qobiliyatini shakllantirishdagi pedagogik imkoniyatlar yoritilgan.

Kalit so‘zlar: chizmachilik, kreativ yondashuv, pedagogik metodlar, psixologik printsiplar, ijodiy tafakkur, o‘quvchi faolligi, grafik ko‘nikmalar.

Chizmachilik darslarida o‘quvchilarning grafik va estetik ko‘nikmalarini rivojlantirish zamonaviy ta’lim jarayonining asosiy vazifalaridan biridir. Kreativ yondashuvlarni qo‘llash nafaqat texnik mahoratni oshiradi, balki o‘quvchilarning ijodiy tafakkuri, mustaqil fikrlash va makoniy idrokini rivojlantiradi.

Pedagogik-psixologik asoslar o‘qituvchiga o‘quv jarayonini samarali tashkil etish, diqqatni jamlash va motivatsiyani oshirish imkonini beradi. Kreativ yondashuvlar orqali o‘quvchilar yangi g‘oyalarni ishlab chiqadi, amaliy mashg‘ulotlar orqali ularni chizma shaklida ifodalaydi va mustaqil ishlash ko‘nikmalarini shakllantiradi.

Shuningdek, interfaol mashg‘ulotlar va ijodiy topshiriqlar o‘quvchilarni faollashtiradi, ularni jamoaviy ishlashga va o‘z fikrini boshqalar bilan bo‘lishishga o‘rgatadi. Bularning barchasi o‘quvchilarning grafik ko‘nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega bo‘ladi.

Chizmachilik darslarida o‘quvchilarning grafik ko‘nikmalarini rivojlantirishda kreativ yondashuvlar samarali vosita hisoblanadi. Kreativ metodlar nafaqat texnik ko‘nikmalarni mustahkamlashga, balki o‘quvchilarning ijodiy tafakkuri, mustaqil fikrlash qobiliyati va vizual idrokini rivojlantirishga yordam beradi. Ushbu yondashuv o‘quvchilarga yangi g‘oyalarni ishlab chiqish, ularni chizma shaklida ifodalash va amaliy mashg‘ulotlar orqali mustahkamlash imkonini beradi.





Kreativ yondashuvni qo'llashda interfaol mashg'ulotlar muhim o'rin tutadi. O'quvchilarga topshiriqlarni bosqichma-bosqich tushuntirish, amaliy misollar va namuna chizmalar orqali bajarishni o'rgatish, ularning qobiliyatlarini yanada oshiradi. Shu bilan birga, o'quvchilarning makoniy tafakkuri va estetik qarashlarini rivojlantirishga e'tibor qaratish zarur. Vizual materiallar, diagrammalar va turli shakllar bilan ishlash orqali ular chizmalarni aniq joylashtirishni va nisbatlarni to'g'ri idrok etishni o'rganadi.

Guruh ishlari kreativ yondashuvning ajralmas qismidir. O'quvchilar kichik guruhlariga bo'linib, birgalikda loyihalar yaratadi, topshiriqlarni muhokama qiladi va bir-birining ishlarini tahlil qiladi. Bu jarayon o'quvchilarning ijodiy tafakkurini rag'batlantiradi, muammolarni hal qilish ko'nikmalarini oshiradi va guruh ichida hamkorlikni rivojlantiradi. Shu bilan birga, o'quvchilar o'z fikrlarini bildirishni va jamoaviy qarorlar qabul qilishni o'rganadi.

Individual yondashuv ham kreativ yondashuvning muhim qismidir. O'quvchilarning qobiliyati, oldingi tajribasi va o'quv tezligi hisobga olinadi. Murakkab topshiriqlarni sodda qismlarga ajratib berish o'quvchilarning muvaffaqiyat hissini oshiradi va ularni yangi bilimlarni o'zlashtirishga rag'batlantiradi. Shu bilan birga, o'quvchilar o'z xatolarini aniqlash va tuzatish orqali mustaqil fikrlashni rivojlantiradi.

Darslarda konstruktiv baholash o'quvchilarning faoliyatini rag'batlantiradi. Baholash jarayoni faqat yakuniy natijaga emas, balki jarayonga ham qaratilishi kerak. O'quvchilarning ishlash jarayonidagi muvaffaqiyatlari, tajribalar va o'zgarishlar baholanishi, ularda o'z ustida ishlash hissini uyg'otadi. Shu bilan birga, o'qituvchi tomonidan berilgan konstruktiv fikr-mulohaza o'quvchilarning xatolarini tuzatishga va natijalarni takomillashtirishga yordam beradi.

Motivatsiya va qiziqishni rag'batlantirish interfaol metodlarning samaradorligini oshiradi. O'quvchilarga qiziqarli topshiriqlar, rangli materiallar va turli texnikalarni qo'llash orqali mashg'ulotlarni jonli va samarali qilish mumkin. Bu nafaqat texnik ko'nikmalarni oshiradi, balki o'quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantiradi va darsga qiziqishini oshiradi.

Amaliy mashg'ulotlarda o'quvchilarning nozik motorikasi va qo'l koordinatsiyasini mustahkamlashga e'tibor qaratish zarur. Grafik topshiriqlarni bajarish jarayonida qo'l harakatlarini boshqarish, chiziqlar va shakllarni aniqlik bilan joylashtirish muhimdir. Bu nafaqat texnik ko'nikmalarni, balki o'quvchilarning diqqatini jamlash va sabr-toqatini rivojlantirishga yordam beradi.

Kreativ yondashuvlar yordamida o'quvchilar o'z ijodiy g'oyalarini amalga oshiradi, turli variantlarni sinab ko'radi va natijalarni tahlil qiladi. Bu jarayon ularning





ijodiy tafakkuri va muammolarni hal qilish qobiliyatini sezilarli darajada rivojlantiradi. Shu bilan birga, interfaol va kreativ metodlar darslarni qiziqarli va samarali qiladi, o'quvchilarning faolligi va ishtirokini oshiradi.

Natijada, kreativ yondashuvlar grafik topshiriqlarni bajarishda o'quvchilarning texnik va ijodiy ko'nikmalarini bir vaqtda rivojlantiradi, ularning vizual tafakkuri va mustaqil ishlash qobiliyatini shakllantiradi hamda darslarni samarali va qiziqarli qiladi. Shu bilan birga, o'quvchilar o'z ijodiy g'oyalarini ifodalash va amalga oshirish orqali o'z ustida ishlashni o'rganadi.

O'quvchilarda chizmachilik ko'nikmalarini rivojlantirishda kreativ yondashuvlarni qo'llash darslarning samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Kreativ va interfaol metodlar o'quvchilarning texnik ko'nikmalarini mustahkamlash, makoniy tafakkur va vizual idrokni rivojlantirish, ijodiy tafakkur va mustaqil ishlash qobiliyatini shakllantirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, individual yondashuv, guruh ishlari va konstruktiv baholash o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi, ularni o'z ijodiy g'oyalarini amalga oshirishga rag'batlantiradi va darslarni samarali va qiziqarli qiladi. Kreativ yondashuvlar orqali o'quvchilar o'z ustida ishlashni o'rganadi, turli g'oyalarni sinab ko'radi va natijalarni tahlil qiladi, bu esa ularning badiiy va texnik salohiyatini rivojlantiradi.

Natijada, kreativ pedagogik-psixologik yondashuvlar grafik topshiriqlarni bajarishga o'quvchilarni o'rgatishda samarali vosita bo'lib, ularning ijodiy va texnik salohiyatini bir vaqtda rivojlantirishga imkon beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Vygotskiy L. S. *Psixologiya va pedagogika masalalari* – Moskva: Pedagogika, 1991.
2. Zimnyaya I. A. *Ta'lim psixologiyasi* – Moskva: Akademiya, 2003.
3. Davletshin R. K. *Chizmachilikda pedagogik yondashuvlar* – Toshkent: O'zbekiston, 2015.
4. Kozlov V. P. *Grafik topshiriqlarni o'rgatish metodikasi* – Moskva: Nauka, 2008.
5. Petrov A. I. *Badiiy ta'limda pedagogik va psixologik asoslar* – Sankt-Peterburg: Prospekt, 2012.

